From: ruvililiabrog <rlbrog@gmail.com>
To: ehbarak1@gmail.com
CC:
Date: Tue, 1/26/2016 2:01:28 AM
Subject: רק לחץ בינלאומי-המאמר בשלמותו

נשלח מה-iPad שלי**דעות**

רק לחץ בינלאומי

עמוס שוקן
21.01.2016 20:00

שמור **481**

1929

יש הבדלים רבים בין המצב שהיה בדרום אפריקה בתקופת האפרטהייד לבין המצב שקיים בין הירדן לים, במיוחד בשטחים שמחוץ לקו הירוק שישראל שולטת בהם — אבל יש גם קו משותף בולט. בחבל ארץ אחד חיות שתי אוכלוסיות, לאחת כל הזכויות וההגנות, ואילו האחרת משוללת זכויות רבות ונשלטת על ידי הראשונה. ישראל שולטת בגורלם ובמציאות חייהם של מיליוני בני אדם שאין להם שום השפעה על החלטותיה. ממשלת ישראל היא זאת שתדון אם כן או לא לקבל את המלצת צה"ל לתת "הקלות" לרשות הפלסטינית ולפלסטינים. גם בדרום אפריקה היו דיונים ב"הקלות" לשחורים.

היותה של ישראל מדינת אפרטהייד הוא מצב בלתי אפשרי, לא רק בגלל השחתת המידות, אלא גם משום שמצב זה עתיד להוביל את ישראל, כמו את דרום אפריקה בשעתה, לנידוי ממשפחת העמים. לא לחינם ישראל מתעקשת להגדיר עצמה כדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון, אף שלמעשה היא דמוקרטיה רק לחלק מתושביה, ולכן אינה דמוקרטיה (דרום אפריקה היתה דמוקרטיה רק ללבנים, ולכן לא היתה דמוקרטיה). לא לחינם ישראל מתעקשת להדגיש את "הערכים המשותפים" לה ולארצות דמוקרטיות, ובראשן ארצות הברית. אכן יש ערכים משותפים כאלה, והם בוודאי מאפיינים את ישראל לטובה לעומת מדינות אחרות במזרח התיכון; אבל הערכים הדמוקרטיים הבסיסיים ביותר של שוויון בפני החוק של כל התושבים שבשליטת ישראל ושל זכות שווה לבחור ולהיבחר אינם קיימים.

במלאות לו כמעט יובל שנים האפרטהייד הישראלי לא מבוסס על טעמים ביטחוניים. הציונות, שתמיד נכונה לחלוק את ארץ ישראל עם תושביה הערבים, הוחלפה בהבטחה האלוהית: ארץ ישראל לעם ישראל. מימוש ההבטחה מתבצע על ידי התנחלות עקבית ושיטתית בגדה המערבית (כולל מזרח ירושלים), ודחיקת הפלסטינים למובלעות מתוחמות, לריכוזי אוכלוסייה מעוטי קרקע. זאת הסיבה להתעמרות בפלסטינים, לנישול, להדרה, לאיסורי בנייה ותנועה ולמניעת פיתוח בשטח C. האידיאולוגיה המתנחלית הזאת מובילה את המדינה, והיא גם האידיאולוגיה של ראש הממשלה (או אולי, למצער, הוא הבין שכדי להיבחר עליו להתחייב לה). אגב, מבחינת האידיאולוגיה המתנחלית, האפרטהייד הישראלי הוא רק מצב זמני. בסופו של דבר, לפי אותה אידיאולוגיה, שקנתה אחיזה מסוימת גם בקרב כלל הציבור הישראלי, בארץ ישראל אין מקום לפלסטינים, אלא אולי כמיעוט קטן. הרצח בדומא, שעורר זעזוע נרחב, הוא רק אמצעי קיצוני יותר למימוש המטרה: סילוק הפלסטינים.

בפני ישראל עומדות כמה דרכים להביא לסיום משטר האפרטהייד והשליטה על בני אדם משוללי זכויות. פתרון שתי המדינות הוא הדרך הציונית, אבל ישראל לא מגלה שום עניין במציאת פתרון. מבחינתה המציאות הנמשכת כבר עשרות שנים, שהמשתנה היחיד בה הוא הגידול המתמיד של ההתנחלויות, היא גם מה שיהיה בעתיד. כזאת היתה במשך הרבה שנים עמדת המשטר בדרום אפריקה, אבל העולם קבע שמי שזאת עמדתו אינו לגיטימי. גם משטר האפרטהייד הישראלי אינו לגיטימי, ואין זה מפתיע שהזהות המוחלטת שהממשלה יוצרת בין ישראל לבין מדיניות האפרטהייד, מעלה בעולם שאלה לא רק לגבי שליטת ישראל בפלסטינים חסרי הזכויות, אלא גם לגבי הלגיטימיות של המדינה כולה ושל הרעיון הציוני כולו. אם, כגרסת הממשלה, אפרטהייד הוא תנאי הכרחי למימוש הציונות ולקיומה של מדינת ישראל, אזי הציונות והמדינה לא לגיטימיות.

עוד כתבות בנושא

- **יום אחד הכיבוש יסתיים | מיכאל ספרד** 21.01.2016
- **מתכוננים לאפרטהייד** 27.11.2014
- **האיחוד האירופי אימץ את ההנחיות לסימון מוצרים מההתנחלויות ומהגולן** 11.11.2015
- **יועצה של נשיאת ברזיל: ישראל שגתה כשמינתה את דני דיין לשגריר** 20.01.2016

האם היתה דרך לחסל את משטר האפרטהייד הדרום־אפריקאי מבפנים, ובלי שדרום־אפריקאים יפעלו באמצעות הסברה בכל העולם במשך שנים? נראה שלא. מַעמדות שליטים לא נוטים לוותר מרצון על יתרונות, ובישראל, כאמור, היעד האידיאולוגי מרחיק לכת עוד יותר, ואינו מסתכם רק בשליטה על בני אדם משוללי זכויות. דרום־אפריקאים רבים שפעלו נגד האפרטהייד, ולמעשה נגד המדיניות של המשטר הלבן, הוקעו כבוגדים, נאסרו או נאלצו לגלות מארצם; אבל כתוצאה מפעולתם העיקשת והנרחבת בעולם, האפרטהייד הדרום־אפריקאי הוכר כמשטר לא לגיטימי, הופעלו נגדו סנקציות בינלאומיות, והוא הגיע לסוף דרכו. השחורים זכו לשוויון זכויות, הפעילים נגד האפרטהייד זכו לכבוד ולהערכה.

הדה־לגיטימציה הגוברת של ישראל היא יציר כפיה. תחליט ישראל על מהלכים לחיסול האפרטהייד, היא תשוב להיות לגיטימית בכל מובן. מי שפועל נגד האפרטהייד הישראלי פועל למעשה למען חידוש וחיזוק הלגיטימציה של ישראל כבית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, מקלט בטוח המאפשר הגדרה עצמית ליהודים במסגרת של מדינה יהודית ודמוקרטית.

מי שחרד מההתעקשות של ישראל לקיים את משטר האפרטהייד ומבין שאין סיכוי לחסל אותו מבפנים, צריך לראות כהתפתחות מעודדת את סימון מוצרי ההתנחלויות באיחוד האירופי, את הלחץ שהפעילה פיפ"א על ישראל ואת הסירוב הברזילאי לקבל את דני דיין כשגריר. זאת התחלה חיונית של פעולה עולמית נגד מצב לא לגיטימי, שישראל מתעקשת לקיים, אבל היא תיאלץ לוותר עליו. בדרך צפוי שהממשלה תנקוט

"תגובות ציוניות הולמות" ללחץ הזה, ויוזמות אנטי־דמוקרטיות לדיכוי ולהשתקת ישראלים שיפנו את תשומת לב העולם למופעי האפרטהייד הישראלי מתוך הבנה כי רק לחץ חיצוני יביא שינוי.

לא מפתיע שסטודנטים במרכז הבינתחומי הפריבילגי והמיינסטרימי הזדרזו לחתום על עצומה לסלק את אלון ליאל מתפקידו כמרצה במרכז, בשל פעילותו נגד אישור המינוי של דיין לשגריר בברזיל ובשל תמיכתו ב"שוברים שתיקה". כשמפלגות האופוזיציה — המחנה הציוני ויש עתיד — מתחמקות מן הבעיה המרכזית של ישראל, ואינן פועלות כדי להביא לסיום האפרטהייד, תוך שהן מגנות יוזמות כמו סימון מוצרים מההתנחלויות, או סירוב ברזיל לאשר כשגריר את מי שפעל בעולם כדי לשכנע שפתרון שתי המדינות מת והציע פתרונות לא דמוקרטיים — הן מאותתות לחברה בישראל ולעולם כולו, כי האפרטהייד אינו מדיניות שנויה במחלוקת בישראל אלא קונצנזוס לאומי. התקרנפות פוליטית, ממסדית ועממית כזאת איפיינה גם חברות אחרות בזמנים אחרים; במקרה של ישראל, בנוסף לכישלונה המוסרי, ההתקרנפות תורמת לדה־לגיטימציה הזוחלת של המדינה בעולם. כשישראל תתנער מן האנטי־ציונות והאפרטהייד שאימצה ותשוב אל דרך הציונות והדמוקרטיה, סטודנטים של הבינתחומי, וגם האנשים שמסיתים נגד אלה שפועלים נגד האפרטהייד ומעודדים את רדיפתם, יעדיפו להשכיח את פועלם בתקופה הזאת.

תגובות הממשלה לפעילות נגד האפרטהייד — עלובות. אנטישמיות? בהחלט ייתכן שהיא קיימת, אך האפרטהייד הישראלי נותן לה לגיטימציה להרים ראש ועניין להתגדר בו. וממילא אנטישמיותכלפי יהודים בעולם אינה יכולה להצדיק את הנישול והדיכוי של הפלסטינים. פעולה נגד מדיניות שנקבעה באופן דמוקרטי בבחירות? מי שמדיניותו היא אפרטהייד, כלומר אנטי־דמוקרטית בעליל, מנוע מלטעון בשם הדמוקרטיה. יש מדינות גרועות יותר שאותן לא מחרימים? לישראל, ששואפת ויכולה להיות מן המדינות המעולות שבעולם, אור לגויים, אסור להעלות טענה כזאת.

קשה להאמין שהכתוב כאן נעלם מהבנתם של האוחזים בהגה המדינה, אבל עובדה היא שהם לא מצליחים להסיק את המסקנה המעשית הנדרשת מן החזון שראש הממשלה אמר שהוא מאמין בו, חזון שתי המדינות. הם יתנגדו וימחו, אך ייתכן שדווקא לחץ בינלאומי יאפשר להם לעשות את הדבר הנכון.